

N:o 63.

Af herr **H. Andersson**. i Västra Nöbbelöf, *angående inskränkning i rätten för brännvinsförsäljningsbolag att inköpa fastighet m. m.*

Då och då förekomma i dagspressen notiser, som omförmäla, att det enligt kungl. förordningen den 24 maj 1895 inrättade bolaget för försäljning af brännvin i den eller den staden inköpt en fastighet, om hvars ofta höga inköpspris upplysning lämnas likasom om den storartade förändring, fastigheten i brännvinsbolagets hand undergått jämte de därmed förenade stora kostnader. Och i revisionsberättelsen angående Stockholms utskänkingsaktiebolags verksamhet 1900—1901 är omförmäldt, ej mindre att under de senaste åren har ett ifrigt arbete pågått i syfte att borttaga smärre utskänkingsställen och ersätta dem med rymliga och fullt tidsenligt ordnade lokaler, än äfven att, då lämpliga lokaler ej öfverallt stått att hyra, bolaget sett sig nödsakadt att dels verkställa »en dyrbar ombyggnad på egen tomt och dels inköpa två tomter för ändamålsenliga lokalers inredande», hvarigenom årets nettovinst nedgått med kronor 220,482: 41 öre.

Denna fråga är af mycket stor principiell betydelse. Bolag af ifrågavarande slag har enligt åberopade kungl. förordning till ändamål endast att i sedlighetens intresse ordna och öfvervaka brännvinshandeln inom staden och må icke afse att bereda vare sig delägarne vinning eller staden någon fördel utöfver den vinst, som enligt förordningen kan staden tillkomma. Vinsten af bolagets rörelse tilldelas dels, såsom nämnt är, staden, dels landsting, dels hushållningssällskap, dels ock (genom statskontoret) landtkommuner. I landstingens och hushållningssällskapens budgeter spelar inkomsten från brännvinsbolagen en högst afsevärd roll, och ett utsinande af denna inkomstkälla eller en afsevärd minskning i flödet därifrån skulle vålla en omstörtning i dessa institu

tioners stater. Särskildt för landstingen, hvilka för sjukvården inom länen — för att nu endast påpeka denna del af deras utgifter — åtagit sig utgifter till högst betydliga belopp, skulle en afsevärd minskning, äfven endast temporärt, vålla nödvändigheten att öka taxeringarne å de skattskyldige, en åtgärd, som med den för närvarande redan höga uttaxeringen i ett stort antal län skulle vara betänklig, för att icke säga mera. Men sådant kan hända, därest ofvan angifna förfaringssättet fortsättes och utvecklas, och det kan lätt hända, att ett eller annat landsting erhåller, i stället för den väntade kontanta andelen i bolagets vinst, en underrättelse om att denna åtgått att inköpa eller förändra en af bolaget inköpt fastighet. Nu skulle väl emot den ökade beskattningen icke vara så mycket att erinra, om genom de vidtagna åtgärderna nykterheten befrämjades, ty då skulle de ökade skattebördorna lättare bäras. Det lär dock ej behöfva påpekas, att genom ofvannämnda förfarande intet vinnes från nykterhetssynpunkt.

För att undvika en sådan eventualitet och för att stäffa bolagens lust till inköp af fastigheter, torde det vara tillräckligt, att i ofta åberopade kungl. förordning intoges ett förbud för sådant bolag, hvarom nu är fråga, att inköpa fastighet eller i redan inköpt vidtaga andra förändringar än dem, som erfordras för fastighetens underhåll, hvad Stockholm beträffar, utan samtycke af stadsfullmäktige, hvad annan stad, som icke deltagar i landsting, beträffar, utan samtycke af stadsfullmäktige i staden och af hushållningssällskapets förvaltningsutskott samt, hvad andra städer beträffar, utan samtycke af stadsfullmäktige i staden, af hushållningssällskapets förvaltningsutskott och af landstinget i länet.

Jag hemställer därför,

att Riksdagen ville för sin del besluta ändring i kungl. förordningen den 24 maj 1895 angående villkoren för försäljning af brännvin i ofvan angifvet syfte, samt att bevillningsutskottet, till hvilken motionen torde hänvisas, behagade formulera de ändringar i förordningen, som häraf blifva erforderliga.

Stockholm i januari 1904.

Hans Andersson.